

Кооперація за границей I Воган Тотомианц // Кооперативний листок. - 1910. - № 20. - С. 25-26;

7. Крашенинников А.И. *Международный кооперативный альянс / А.И. Крашенинников. - М.: Экономика, 1980 ~ 224 с.*

8. Св. Ковальчук. *Путешествие по Западной Европе / Св. Ковальчук // Экономический листок, 1911. - № 2, - С. 12-24;*

9. Волошиновський Й.А. *Розмови про кооперацію / Упоряд.: Подолян В.В., Рекрут В.П.; Вінницька обласна спілка споживчих товариств; Вінницька філія Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті ім. Івана Огієнка, Вінницька обласна спілка краєзнавців України. - У 2-х томах. Т. 1. Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2010. - 544 с;*

10. *Лист старого кооператора // Wspólna praca-Спільна праця. - 1936. - Ч. 2;* 11. *Экономический листок. - 1911 - № 6;*

12. *Экономический листок. - 1911. № 13;* 13. *Экономический листок. - 1911.- № 19;*

14. Зосима. *Объединение потребительских обществ Подолии / Зосима // Экономическая жизнь Подолии. - 1915. - Ч. 12;*

15. *Споживча кооперація Вінниччини: через століття до майбутнього/ В. П. Рекрут // Вісті Центральної спілки споживчих товариств України. Діловий випуск (м. Київ). -2004. -№9-10;*

16. *Спілка гончарська // Рідний край. - 1911. - №19;*

17. *Чутки з світа // Світова зірниця. - 1911. - № 23;*

18. Левитський М. *Сироти України / Микола, Левитський.- Єлисаветград: Видавництво «Спілка», 1918. - 22 с;*

19. *ІР НБУВ, ф. 327, спр. 1242;*

20. *ІР НБУВ, ф. 327, спр. 2025.*

Віктор Косаківський

**ОТЕЦЬ ЯКИМ ФЕЩАК (1881-1920) - УЧАСНИК
УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИХ
ЗМАГАНЬ 1917-1921 РР.**

Яким Фещак (Олекса Фещак) народився 11 червня 1881 рум. Золотий Потік (нині смт Буцацького району

на Тернопільщині), помер 12 лютого 1920 р. у м. Чечельник (нині смт, райцентр Вінницької області) - український греко-католицький священник, релігійний діяч і редактор. Народився в сім'ї заможного, національно свідомого селянина. Навчався в початковій школі у Золотому Потоці. Закінчив з відзнакою 4 класи гімназії при Бучацькому монастирі оо. Василіян. У 1896 р. вступив до новіціату оо. Василіян у Добромилі. У 1898 р. склав перші обіти, а в 1901 р. урочисті обіти (професійні) в Добромильському монастирі оо. Василіян. Тут же, у 1902 р. закінчив гімназію. Працював викладачем (професором), префектом конвікту в Бучачі. Вивчав богослов'я у Кристинополі. У 1907 р. отримав ієрейські свячення та направлений на навчання в «Канізіяніуми» (Інсбрук). Викладав латину і риторику в чернечому ліцеї Крехова. З 1910 р. в монастирі св. Онуфрія у Львові; провідник «Марійського товариства молоді», «дружини пань» у Львові. Впродовж 1911-1914 рр. редактор релігійного місячника «Місіонер». Під час 1-ої світової війни перебував у містах Жовква, Перемишль. Служив у духовній семінарії для українських емігрантів в Кромержу (Моравія). У 1916 р. повернувся до Перемишля. У 1918 р. переїхав до Жовкви. У грудні попросив настоятелів чину Василіян відпустити польовим духівником УГА. Став капеланом 9-ої Белзької бригади УГА, польовим духівником в званні сотника. У 1919 р. служив відправи в сирітській захоронці сс. Служебниць Тернополя. З УГА перейшов р. Збруч коло Підволочиська. У Вінниці очолив польове духовенство 1-го корпусу УГА. Помер від епідемічного висипного тифу в Чечельнику [1].

Похований на католицькому кладовищі в Чечельнику. На могилі встановлена гранітна плита, до якої прикріплено мармурову дошку з написом: «Спочиває в Бозі / о. Яким Фещак Ч.С.В.В. / вічна йому пам'ять». Поряд встановлено пам'ятник з мармурової крихти з хрестом та розп'яттям зверху. У нижній частині пам'ятника прикріплено металеву дошку з текстом: «Тут / спочиває в Бозі / о. Яким Фещак / ЧСВВ / 1873-1918 /

декан капелянів / УГА / вічна пам'ять». Могила обнесена металевною огорожею.

Роки життя зазначені на могилі не співпадають із роками у Вікіпедії.

Галичани називали Якіма Фецака «монахом-лицарем».

Джерела та література:

1. Яким (Фецак) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D0%BA%D0%B8%D0%BC_\(%D0%A4%D0%B5%D1%89%D0%B0%D0%BA\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D0%BA%D0%B8%D0%BC_(%D0%A4%D0%B5%D1%89%D0%B0%D0%BA))

Анатолій Войнаровський, Василь Черняк ОСТАННІЙ ПЕРІОД ЖИТТЯ ТА ТВОРЧОСТІ ГРИЦЬКА ГРИГОРЕНКА

Орієнтовно у 1890 році Леся Українка написала вірш «Шлю до тебе малий сей листочок», який присвятила своїй подрузі, майбутній українській письменниці і дружині свого брата Михайла Олександрі Судовщиковій. За свідченням Ольги Косач-Кривинюк, він був написаний на березовій корі.

«Шлю до тебе малий сей листочок,
Може, ним я тобі пригадаю,
Сею тріскою з нашого гаю,
Наш далекий волинський куточок» [14, 224].

Життя та творчість відомої української письменниці Грицька Григоренка (справжнє ім'я - Судовщикова-Косач Олександра Євгенівна) були тісно пов'язані не тільки з Волинським краєм, а й з Поділлям. У Могилеві-Подільському вона провела останні роки свого життя. Але у працях, присвячених цій непересічній постаті, про перебування у вказаному місті згадується лише фрагментарно: мешкала тут на початку 20-х рр. ХХ ст. одночасно із матір'ю покійного чоловіка Оленою Пчілкою [2; 3, 24-24; 8; 9, 132-135; 10; 12, 41-42; 15, 81-82]. На жаль, поза увагою дослідників до цього часу залишаються спогади про Грицька Григоренка